

Секція: Фінанси, гроші і кредит: інноваційно-інвестиційні стратегії.

Борисюк О. В. ОСНОВНІ ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ /International Scientific-Practical Conference Modern Transformation of Economics and Management in the Era of Globalization: Conference Proceedings. January 29, 2016. Klaipeda: Baltija Publishing. 270-271 pages.

Борисюк О.В.

*доцент кафедри фінансів та оподаткування,
Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна*

ОСНОВНІ ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Важливою складовою управління державних фінансів є забезпечення її фінансової безпеки. Особливо це актуально для країн з транзитивною економікою, де система державних фінансів не є досить стійкою. Передусім це стосується України, у меншій мірі - Росії, Польщі і ряду інших постсоціалістичних країн, які побудували стабільну економіку. В економічній літературі існує кілька визначень фінансової безпеки країни, що пояснюється складністю процесів, які відображає дана категорія. Д.е.н., проф. Д. Василик вважав, що фінансова безпека держави — досить багатопланове поняття в економічному контексті та надзвичайно актуальне в політичному, бо є результатом практичних заходів з боку законодавчої та виконавчої влади в сфері фінансів.

Колектив авторів з Національної академії внутрішніх справ України під фінансовою безпекою країни розуміє такий стан фінансової, грошово-кредитної, валютної, банківської, бюджетної, податкової систем, який характеризується збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних впливів, здатністю забезпечити ефективне функціонування національної економічної системи та економічне зростання. Це, на наш погляд, одне з найточніших визначень фінансової безпеки держави, оскільки в ньому виділені основні складові фінансової безпеки в країні.

К.е.н. С.Кульпінський вважає, що під фінансовою безпекою (чи під

безпекою функціонування фінансової системи держави) слід розуміти цілеспрямований комплекс заходів фіскальної та монетарної політики з метою досягнення стабільності фінансової системи та створення сприятливого інвестиційного клімату. Як видно з цього та інших визначень фінансової безпеки країни, вона насамперед досягається шляхом ефективного використання державних фінансів, створення сприятливого інвестиційного та податкового клімату в країні, що поки не властиве для фінансової системи України, і робить її нестійкою до економічних загроз з середини країни та ззовні.

В Концепції національної безпеки України серед основних загроз національній безпеці виділені і такі, які характеризують загрози для фінансової безпеки нашої країни. Серед них: велика боргова залежність держави, критичні обсяги державного зовнішнього і внутрішнього боргів, "тінізація" державної економіки тощо. На наш погляд, дуже серйозною загрозою для фінансової системи України є неофіційна доларизація нашої економіки, що свідчить про недовіру громадян і підприємців до власної валюти, а також про відсутність довіри до монетарної політики уряду.

На нашу думку, фінансову безпеку країни треба розглядати в кількох рівнях: 1) на рівні підприємства; 2) на рівні галузі; 3) на рівні країни; 4) на рівні світової економіки. Без фінансової безпеки окремих підприємств і галузей не буде можливою фінансова безпека країни. В той же час фінансова безпека країни в умовах глобалізації світової економіки є тісно пов'язаною з ситуацією на міжнародних валютних і фондових ринках [1, с.270].

Стан фінансової безпеки країни залежить від багатьох чинників. До них відносять безпеку інвестицій, фактори міжнародного фінансового ринку, коливання попиту і пропозиції, стан грошово-кредитної системи країни, збалансованість (чи незбалансованість) державного бюджету, дефіцит бюджету, державний борг країни, бартеризацію економіки, податкові пільги, податкові недоїмки тощо.

Фінансова безпека України передусім залежить від гармонійного

взаємозв'язку складових фінансової системи нашої країни. Розбалансованість державного бюджету є головним дестабілізуючим чинником фінансової системи, і, відповідно, фактором негативного впливу на фінансову безпеку країни, що особливо проявилось в 2014-2015 рр. Дестабілізує фінансову систему України і масовий вивіз українського капіталу за кордон, що також опосередковано свідчить про недовіру його власників до фінансово-банківської системи нашої країни. За експертними оцінками щорічний експорт капіталу за межі України становить близько 5-8 млрд. дол. США, а загальна сума вивезеного за роки незалежності капіталу сягнула більше 160 млрд. дол. США. Джерелом такого капіталу переважно є перерозподіл державної власності, неповернення виручки за експортовану продукцію, ухилення від сплати податків, спекулятивні фінансові операції. Тому, з одного боку, треба посилювати відповідальність за приховування доходів за кордоном, а, з другого - створити законодавчі умови для легалізації в Україні вивезеного з неї капіталу некримінального характеру. Так робили і роблять багато країн, що дає певний позитивний результат [1, с.270].

Дуже складною проблемою є низька інвестиційна привабливість України для зарубіжних інвесторів. На кінець 2015 р. за оцінками міжнародних експертів нашу країну відносили до країн з найбільшим ризиком для зарубіжних інвестицій на що в першу чергу вплинула політична нестабільність в нашій країні.

Список використаної літератури:

1. Карлін М.І. Борисюк О.В. Управління державними фінансами: [Навч. посіб.] – Луцьк: ПП Іванюк В.П. - 2013. – 300 с.
2. Сухоруков А. І. Національна економічна безпека : [навч. посіб.] / А. І. Сухоруков, С. З. Мошенський, О. М. Петрук; [за ред. д.е. н., проф., Заслуженого економіста України А. І. Сухорукова]. – Житомир : ПП «Рута», 2010. – 384 с.
3. Тимошенко О. В. Основні напрями зміцнення фінансової безпеки України / О. В. Тимошенко // Проблеми економіки № 2, 2014 - с.154-160.

4. Ткаленко С. І. Фінансова безпека держави в умовах посилення глобалізаційних процесів / С. І. Ткаленко // Міжнародна економічна політика. – 2013. – № 1 (18). – С. 101 – 122.